

Lunds Universitet

Sociologiska institutionen

LUNDS
UNIVERSITET

”Man tar hellre sanningen med sig i graven än att gola på de andra”

- *En kvalitativ studie om före detta gängmedlemmars
upplevelser av kriminella gäng.*

Författare: Olivia Swahn

Kandidatuppsats: SOCK01, 15 hp

Vårterminen 2014

Handledare: Malin Åkerström

Abstrakt

Författare: Olivia Swahn

Titel: ”Man tar hellre sanningen med sig i graven än att gola på de andra” – *En kvalitativ studie om före detta gängmedlemmars upplevelser av kriminella gäng.*

Kandidatuppsats: SOCK01, 15 hp

Handledare: Malin Åkerström

Sociologiska institutionen, vårterminen 2014

Kriminella gäng framstår idag som ett växande och påtagligt samhällsproblem. Gängkulturen beskrivs som eskalerande, brutal och skoningslös där avhopp utgör ett mycket kritiskt skede i gängmedlemmarnas liv. Syftet med denna studie är följaktligen att undersöka hur före detta gängmedlemmar förklarar sitt gängmedlemskap och hur de avslutar detta. De frågeställningar som studien avser att besvara är: Vad innebar det för studiens deltagare att tillhöra ett kriminellt gäng? Vilka faktorer bidrog till att deltagarna lämnade det kriminella gänget? Påverkar den före detta gängtillhörigheten deltagarnas liv idag? Även om flera forskare är tveksamma till om gäng förekommer på samma sätt som i amerikanska sammanhang identifierar sig de personer som jag intervjuat som före detta gängmedlemmar.

Undersökningen har genomförts i form av kvalitativa intervjuer med fyra sådana personer. Det empiriska materialet har sedan analyserats utifrån tidigare forskning samt de teoretiska perspektiven och begreppen: social grupp, vändpunkter, mognadsteorin, ”knifing-off” och stigmatisering. Resultatet visar att det inte råder någon strikt homogen definition av kriminella gäng hos studiens deltagare. Sociala komponenter, såsom aktiviteter, organisering och identitet utgjorde dock en gemensam föreställning av vad som kännetecknar ett kriminellt gäng. Deltagarna beskriver att gängmedlemskapet genererar olika privilegier såsom pengar, status, respekt, sammanhållning och lojalitet. Resultatet visar vidare att anstaltsvistelse, familjen samt oro och stress är faktorer som har varit betydelsefulla i deltagarnas beslut att lämna sina gäng. Upphörandet bör därför ses som en samverkan av flera faktorer. Deltagarna anser att avhoppet från sina gäng har varit relativt oproblematiskt på grund av att de under sin tid som gängmedlemmar bevisat tillförlitlighet gentemot gruppen. Avslutningsvis visar studien att deltagarna idag i stort sett brutit kontakten med tidigare gängmedlemmar och att de eftersträvar ett konformt liv. Deras bakgrund som gängkriminella har dock lett till att de än idag stigmatiseras, vilket påverkar deras återanpassning i samhället.

Nyckelord: kriminella gäng, gängmedlemskap, avhopp, vändpunkter, stigmatisering.

Innehållsförteckning:

1. Problemformulering.....	s.1
1.1 Bakgrund.....	s.1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	s.1
1.3 Avgränsningar.....	s.2
2. Tidigare Forskning.....	s.2
2.1 Begreppet kriminellt gäng.....	s.2
2.2 Livet som gängmedlem.....	s.3
2.3 Att lämna ett kriminellt gäng.....	s.4
3. Teoretiska utgångspunkter.....	s.4
3.1 Social grupp.....	s.4
3.2 Vändpunkter och ”knifing- off”.....	s.5
3.3 ”Mognadsteorin”.....	s.6
3.4 Stigmatisering.....	s.7
4. Metod.....	s.7
4.1 Utgångspunkt och förförståelse.....	s.7
4.2 Val av metod.....	s.8
4.3 Urval.....	s.8
4.4 Tillvägagångssätt.....	s.9
4.5 Analysmetod.....	s.10
4.6 Reabilitet, validitet och generaliserbarhet.....	s.10
4.7 Etisk reflektion.....	s.11
5. Resultat och analys.....	s.12
5.1 Att tillhöra ett kriminellt gäng.....	s.12
5.1.1 De intervjuades beskrivning av begreppet kriminellt gäng.....	s.12
5.1.2 Lojalitet och sammanhållning.....	s.14
5.1.3 Pengar, makt och respekt.....	s.15
5.2 Avhopp från ett kriminellt gäng.....	s.16
5.2.1 Fängelsestraffets betydelse.....	s.16

5.2.2 Familjens betydelse.....	s.17
5.2.3 Oro, stress och konflikter.....	s.18
5.2.4 Strategier för att lämna gänget.....	s.19
5.3 Livet efter avhoppet.....	s.21
5.3.1 Gängtillhörigheten.....	s.21
5.3.2 Stigmatisering.....	s.22
5.3.3 Framtiden.....	s.23
6. Slutdiskussion.....	s.23
7. Referensförteckning.....	s.28
Appendix.....	s.30

1. Problemformulering

1.1 Bakgrund

Kriminella gäng framstår idag som ett växande och påtagligt hot mot det demokratiska samhället. Det har konstaterats att kriminella grupperingar idag finns i alla större samt i en del mellanstora och mindre städer i Sverige (Puhakka, 2005:11). Inom kriminalpolitiken visar en utredning att alltför många av kriminalvårdens klienter har kopplingar till kriminella grupperingar och att åttiofem procent av de fängelsedömda gängmedlemmarna återfaller i brottslighet när de kommer ut (SOU, 2010:15). Genom media och populärkulturen förmedlas schabloner om kriminella gäng, där de framställs som livsfarliga och skoningslösa. Under den senaste tiden har flertalet tv-serier och litterära verk gestaltat den brutala och våldsamma gängkulturen, medan media rapporterar om skjutningar och knivdåd som avlöser varandra. Inom den kriminologiska forskningen är man dock oense om huruvida det ens finns kriminella gäng i Sverige eller inte. Alla tycks således beskriva verkligheten utifrån sin egen agenda. Frågan är följaktligen vad som egentligen menas med kriminella gäng? Beroende på hur man definierar fenomenet, så ökar eller minskar omfattningen av problematiken. Detta resulterar i att de resurser som riktas mot gängkriminaliteten endast når de gäng som lyckas fylla ut hela mallen för vad som omfattas av definitionen av kriminella gäng. Att antalet gängmedlemmar tycks öka, kan även eventuellt betyda fler potentiella avhoppare. Avhopp från kriminella gäng beskrivs ofta som mycket problematiska, då det i vissa fall leder till hot, våld och förföljelse bland gängmedlemmarna (SOU, 2010:15). Med dessa perspektiv som bakgrund väcktes mitt intresse att undersöka hur verkligheten egentligen ser ut, genom att rikta fokus mot gängmedlemmarna själva.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur före detta gängmedlemmar förklarar sitt gängmedlemskap och hur de avslutar detta, frågor som är högst aktuella i den samtida sociologiska kriminologin. För att uppnå detta syfte ställer jag mig följande frågeställningar:

- Vad innebar det för studiens deltagare att tillhöra ett kriminellt gäng?
- Vilka faktorer bidrog till att deltagarna lämnade det kriminella gänget?
- Påverkar den före detta gängtillhörigheten deltagarnas liv idag?

1.3 Avgränsningar

Denna studie ämnar inte undersöka vägar in i kriminella gäng, utan behandlar endast det skede när individer redan tillhör kriminella gäng samt hur de avlägsnar sig från dessa. Detta innebär att orsaker till att individer går med i kriminella gäng inte kommer att beröras.

Eftersom att syftet med studien är att undersöka kriminella gäng utifrån före detta gängmedlemmars perspektiv kommer således inte samhällsaktörers syn på fenomenet att behandlas. Studiens urval har begränsats till att endast medlemmar i organisationer för före detta kriminella deltar. Medlemskapet kan därmed påverka deltagarnas utsagor. Jag är därför medveten om att studien eventuellt hade nått en mer mångfasetterad bild om personer som inte tillhör sådana organisationer hade deltagit. Urvalet har även begränsats till ett deltagande av enbart manliga respondenter. Det mest optimala hade varit om även kvinnor hade deltagit i studien för att påvisa eventuella variationer. Detta har dock varit svårt att tillämpa i praktiken.

2. Tidigare forskning

2.1 Begreppet kriminellt gäng

Definitionen av ett kriminellt gäng som genomsyrar denna studie, har inte på förhand formulerats, utan har istället genererats ute på fältet utifrån deltagarnas egna beskrivningar. Det har således bedrivits en mängd forskning kring gäng inom det kriminologiska fältet, främst bland amerikanska kriminologer. Men trots den massiva forskningen på området, råder det oskiljaktigheter bland forskarna hur man ska definiera begreppet gäng (Sarnecki, 2009:188). Det är främst hur pass organiserade och sammanhållna gängen egentligen är som forskarna är oense om (Ibid.197). Enligt de amerikanska sociologerna David G. Curry och Scott H. Decker finns det dock vissa egenskaper som de flesta forskare menar kan tillskrivas gäng. De komponenter som förekommer i de allra flesta definitioner är att gäng är en grupp individer, de har någon form av symbol för gängmedlemskap, någon form av specifik kommunikation, det finns en beständighet i gängets varaktighet, gänget har ett territorium som de försvarar samt att gänget är starkt engagerad i brottslig aktivitet (Ibid.192).

Många forskare har dock ifrågasatt de rådande definitionerna av kriminella gäng, särskilt inom europeiska förhållanden. I boken *"The Eurogang Paradox"* diskuterar forskare från både USA och Europa skillnader och likheter mellan kriminella gäng i dessa delar av världen. Den amerikanska kriminologen Malcolm W. Klein (2001) menar att det råder en slags paradox inom Europa, då man tenderar att förneka förekomsten av europeiska kriminella gäng

på grund av att de inte passar in i den stereotypa mall som klassiska amerikanska studier visat upp. Han menar därför att man måste sätta europeiska gäng i en egen kontext, då de inte är fullt så etablerade som de amerikanska gängen. Vissa forskare menar istället att man bör tala om ”Eurogang”. Enligt denna definition är gäng en varaktig, gatubaserad sammanslutning av ungdomar vars involvering i illegala handlingar är en del av deras gruppidentitet (Lien, 2005:32). Den svenska kriminologen Jerzy Sarnecki är en av de forskare som har ifrågasatt de rådande definitionerna. Han ställer sig frågan om det verkligen är meningsfullt att definiera gäng. Likt Klein, menar han att det blir problematiskt att använda den amerikanska definitionen *gang* inom Europa och främst i Norden då detta begrepp inte har exakt samma betydelse som det svenska begreppet *gång*. Detta resulterar i att de flesta kriminella grupperingar i Sverige inte kan anses vara gäng. Idag används begreppet gäng för grupperingar som ofta är mycket olikartade. Sarnecki poängterar därför att det kanske är mer lämpligt att studera brottslighetens gruppkaraktär mer generellt än att försöka komma fram till en enhetlig definition (Sarnecki, 2009:187-198). I en studie av brottsligheten bland Stockholms ungdomar har Sarnecki fokuserat på just brottslighetens gruppkaraktär. Med nätverksanalys som metod har ungdomarnas relationer sinsemellan studerats. Begreppet *socialt nätverk* innebär ett avgränsat antal aktörer samt relationer mellan dessa (Sarnecki, 2001: 29-36). Den viktigaste slutsatsen som baseras på studiens resultat är att de flesta av ungdomarna inte kunde delas upp i olika grupper, då de på något sätt kunde länkas till ett och samma nätverk. Studien visar även att det fanns en instabilitet i nätverkens tidsbeständighet samt variationer i aktörernas positioner. De band som förbinder ungdomarna i nätverken var relativt svaga, vilket Sarnecki menar bidrar till att det blir svårt att utveckla en bestående gruppidentitet (Ibid.157-169). Dessa svaga band är dessutom något som motsäger den bild som forskare ger av amerikanska ”gangs”, vilket färgats av såväl kriminologin som populärkulturens bild av detsamma.

2.2 Livet som gängmedlem

De amerikanska kriminologerna Scott. H Decker och Barrik Van Winkle (1996) har studerat kriminella ungdomsgäng i St. Louis. Forskningen bygger på aktiva gängmedlemmars samt deras familjers egna perspektiv. I deras etnografiska fältarbete undersöker de bland annat gängets attraktivitet, normer och aktiviteter. Deras forskning visar att gängtillhörigheten förser individen med olika förmåner, såväl ekonomiska som sociala. Gängmedlemskapet ger individen möjlighet att tjäna pengar genom främst narkotikahandel, men även att öka sin sociala status bland vänner. Deras forskning visar vidare att våld är ett framträdande

karaktärsdrag i gängkulturen. Gäng är således en kollektiv lösning mot hot från andra gäng, vilket även förstärker de sociala banden bland gängmedlemmarna. Gemensamma värderingar inom gänget identifierar mål och skärper medlemmarnas beteenden. Forskningen visar även att gängmedlemmarna som ingick i studien identifierade flera aspekter av gäng som liknande en familj. Att omhänderta och skydda varandra var två karaktärsdrag som betonades bland gängmedlemmarna.

2.3 Att lämna ett kriminellt gäng

David C. Pyrooz och Scott H. Decker (2011) är två amerikanska kriminologer som har studerat avhopp från kriminella gäng. I sin studie har de undersökt vilka motiv och metoder som blir aktuella när man lämnar kriminella gäng. Pyrooz och Decker delar upp motiven till varför man lämnar gänget i två grupper, ”*pull motives*” och ”*push motives*”. ”Pull motives” innebär att orsaken till avhoppet beror på externa faktorer som präglas av förändrad social kontroll eller vändpunkter till exempel familj, äktenskap och arbete. ”Push motives” innebär istället att orsaken till att man vill lämna gänget beror på interna skäl i gänget, till exempel att man tröttnar på gänget eller att man vill undvika våld och problem. Pyrooz och Decker delar även in de metoder som används för att lämna det kriminella gänget i två grupper, ”*hostile departures*” och ”*non-hostile departures*”. ”Hostile departures” innebär att det krävs någon form av ceremoni, våldsritual eller att personen ifråga är tvungen att begå ett brott innan man kan lämna gänget. ”Non-hostile departure” innebär att individen kan lämna gänget utan någon form av negativa konsekvenser. Studien visar att så länge orsaken till att man ville lämna gänget grundade sig i externa skäl, kunde individen lämna gänget utan någon form av våldsam incident. När man lämnade gänget på grund av interna skäl, inte sällan en konflikt, fick det ofta våldsamma konsekvenser.

3. Teoretiska utgångspunkter

3.1 Social grupp

Torbjörn Forkby, forskare i socialt arbete, har fört en diskussion om definitionen av kriminella gäng i Sverige. Forkby menar att om man enbart talar om nätverk så finns det en risk för att man förbiser varaktiga sociala band som kan ha bildats ur grupperingar. Han anser därför att det är rimligt att använda begreppet gäng, även om det bör ske på ett mer nyanserat sett än den klassiska amerikanska gängbilden (Forkby, 2008:31). Forkby anser att ett kriminellt gäng är en sorts social grupp som har samma egenskaper som sociala grupper i

allmänhet har dvs. en känsla av att man hör samman. I gruppen måste det finnas gemensamma värderingar samt någon form av behållning med att tillhöra ett kollektiv (Ibid.32). Forkby menar vidare att det finns tre element som kännetecknar en social grupp (Ibid.33). Den första komponenten är identitet, vilket innebär en känsla av att vara en del av en kollektiv sammanslutning. Identiteten kan även utåt sett användas för att skapa makt och respekt. Den andra komponenten i en social grupp är aktiviteter. I kriminella gäng är det de kriminella handlingarna som oftast är gruppens centrala aktiviteter och utgör en viktig funktion för gängets identitet (Ibid.34). Den tredje komponenten som krävs inom den sociala gruppen är organisering, vilket innebär att det skapas en hierarki bland medlemmarna, då de tilldelas olika nivåer av status och inflytande. Dock uppfattas ibland de kriminella gängen som mer välorganiserade än vad de egentligen är. Forkby menar slutligen att en förutsättning för att en social grupp ska skapas är att det måste finnas någon form av kontroll för vilka som tillhör och vilka som står utanför gruppen (Ibid.35). Jag anser att detta perspektiv med fördel kan användas som ett komplement till den amerikanska forskningen i min diskussion om definitionen av kriminella gäng. Istället för att urskilja krav på egenskaper som till stor del handlar om yttre attribut, fokuserar Forkby på sociala dimensioner inom kriminella gäng.

3.2 Vändpunkter och ”knifing-off”

Robert Sampson och John Laub (2003) är två amerikanska forskare i kriminologi som har utfört studier kring vad som får människor att sluta begå brott. Viktiga händelser eller vändpunkter i livet kan förklara detta skede. Äktenskap, arbete och militärtjänstgöring är exempel på vändpunkter som ofta leder till att kriminella individer upphör med brott. Dessa komponenter spelar en betydelsefull roll i processen för en långvarig beteendeförändring. Det är inte vändpunkterna i sig som gör att individen upphör med brott, utan hur de förändrar individens livssituation. Sampson och Laub menar att vändpunkterna förändrar människors rutinaktiviteter, vilket innebär att individen börjar ägna sig åt andra sysslor och skapar nya kontakter. Vändpunkterna genererar även starkt socialt stöd, stabilitet samt social kontroll, vilket motiverar individen till att upphöra med brott. Deras studie visar också att vändpunkterna spelar en betydande roll i processen att distansera sig från brottslighet, då de bidrar till en förändring av individens identitet samt meningen med livet. Sammanfattningsvis menar de att en kombination av individuell motivation, händelser i individens sociala miljö och strukturella omständigheter kan förklara varför en individ slutar att begå brott. Den sociala kontexten som individen befinner sig har därför stor betydelse i upphörandeprocessen. Det behövs helt enkelt något som driver individen bort från dess omedelbara miljö och som

istället erbjuder en ny framtid.”Knifing- off” är ett begrepp som ofta tas upp i den kriminologiska forskningen om vändpunkter. Enligt Maruna och Roy (2007) innebär detta att man skär av det förflutna från det nuvarande, genom att ta avstånd från individer och miljöer som utgör riskfaktorer för den enskildes delaktighet i brottslig verksamhet. Nya livsövergångar eller vändpunkter kan stödja denna process. ”Knifing- off” kan därför vara en möjlig väg för individen att upphöra med brott.

Christoffer Carlsson har i en nyutkommen avhandling i kriminologi utvecklat begreppet vändpunkt i sin forskning om förändringsprocesser i kriminella individers livsförlopp. Hans forskning visar att det oftast inte finns någon enstaka specifik händelse som leder till att man slutar begå brott. Carlsson menar istället att upphörandet bör ses som ett resultat av flera händelser och processer som gemensamt leder till en förändring av den kriminella karriären. Man kan därmed inte isolera en specifik händelse från det sociala sammanhanget.

Vändpunkterna bör ses i ett samspel mellan det individuella och den bredare samhällskontexten, där både historiska sammanhang och sociala strukturer spelar en viktig roll (Carlsson, 2014:79-81). Detta teoretiska perspektiv är adekvat för min studie. Sociala band, händelser och sammanhang som varit avgörande för deltagarnas nya livsbana, kan analyseras med hjälp av teorin.

3.3 Mognadsteorin

Mognadsteorin eller begreppet ”maturing out” myntades av kriminologerna Sheldon och Eleanor Glueck för att förklara upphörandet av kriminalitet. Enligt teorin tröttnar människan på att leva ett kriminellt liv på grund av ständig oro och spänning och upphör därför med sin kriminella karriär. Forskningen, anser de, visar att ålder är den enda faktorn som är av betydelse vid upphörandet av kriminalitet. De poängterar därför att det endast är mognadsprocessen genom åldrandet som kan ses som orsak till upphörandet. Glueck gestaltar den kriminella karriären i en livscykel och menar att man mognar ifrån det kriminella livet i 35-40 års ålder (Glueck, 1937:200-202). Denna fas i livet innebär ofta fysisk, emotionell och intellektuell mognad och stabilitet, vilket leder till att man inte längre orkar med det slitsamma liv som kriminaliteten medför. Man integrerar denna mognad i sitt beteende och det blir därmed lättare att hantera impulsivitet och aggressivitet (Glueck, 1940:105). De individer som inte har upphört med brott i denna ålder, kommer med stor sannolikhet att fortsätta att begå brott, menar Glueck. (Glueck, 1937:204-205). Jag anser att även detta teoretiska perspektiv är ett lämpligt redskap i min analys, då det ter sig rimligt att anta

mättnad vid det som i ungdomsåren kan te sig lockande i det kriminella livet blir rutiniserat och problematiskt med tiden. Detta perspektiv kan ge en mer nyanserad bild av upphörandeprocessen, då vändpunkter inte tycks vara tillräckliga som förklaringar.

3.4 Stigmatisering

Huvudtanken i stigmatiseringsteorin är att det i varje samhälle finns kategoriseringar av människor som bygger på normativa förväntningar och föreställningar om hur vi ska vara. Enligt den amerikanska sociologen Erving Goffman innebär stigmatiseringsprocessen således att när en individ befinner sig i vår närvaro kan det framgå att personen ifråga besitter en egenskap som gör att individen skiljer sig från övriga individer. Goffman menar att en individs sociala identitet innefattar den karaktär som omgivningen tillskriver en individ. Goffman lyfter fram två typer av sociala identiteter, individens *virtuella sociala identitet* som innebär hur samhället uppfattar individen samt individens *faktiska sociala identitet* som innebär hur individen uppfattar sig själv. Stigma uppstår när det finns en brist på överensstämmelse mellan hur man ses externt och hur man ser på sig själv (Goffman, 2011:9-12). Avvikelse är därför i grund och botten ett resultat av omgivningens reaktioner på personer eller handlingar som inte uppfyller dessa förväntningar (Ibid.137-152). Jag har valt att använda denna teori på grund av att jag tror att den kan bidra till en ökad förståelse för de svårigheter som före detta kriminella individer möter när de ska återanpassas i samhället. Stigmatisering är något som påverkar individens interaktionsmöjligheter och plats i sociala strukturer och kan leda till betydande förluster och begränsningar i samhället.

4. Metod

4.1 Utgångspunkt och förförståelse

Min ansats och tolkningsgrund i detta arbete är fenomenologin, som strävar efter förståelse av människors livsvärld och beteenden. Enligt denna kunskapsteori fokuserar man på att tolka sociala handlingars betydelse utifrån den sociala aktörens synvinkel (Bryman, 2002:26-29). Jag har valt en fenomenologisk ansats på grund av att jag vill få respondenterna att reflektera över sina egna erfarenheter. Enligt fenomenologin grundar vi våra tolkningar utifrån vår egen förförståelse och ur ett perspektiv. Det blir därför viktigt som forskare att sätta sin egen förförståelse inom parentes och att ha ett öppet sinne för ny information (Ibid). En förutsättning för att försöka förhålla sig någorlunda objektiv under studiens gång, är att reflektera över sin egen förförståelse. Min förförståelse i denna studie har varit av relativt

begränsad art, då den till stor del präglas av den bild som media gestaltat. Jag har därför en föreställning om att antalet kriminella gäng ökar samt att de blir alltmer våldsamma och hänsynslösa. Min föreställning rymmer även ett antagande om att det finns starka sociala band gängmedlemmarna sinsemellan, vilket försvårar utträdesprocessen. Jag anser att min förförståelse till viss del är nödvändig för att kunna utforma studiens intervjufrågor. Dock kan detta resultera i att viktiga aspekter försummas.

4.2 Val av metod

För att uppnå mitt syfte och besvara mina frågeställningar kommer jag att använda mig av kvalitativ metod. Metoden kan med fördel användas för att förstå människors åsikter, värderingar, känslor och beteenden, men även vilka betydelser som människor tillförskriver sina egna upplevelser och erfarenheter (Hennik m.fl. 2011:10-11). Jag anser att kvalitativ metod är mest lämplig att använda i denna studie på grund av att mitt syfte berör människors egna upplevelser och tankar kring kriminella gäng. Man skulle kunna ha använt sig av kvantitativ metod för att på ett säkrare sätt kunna fastställa att deltagarnas svar inte utgörs av en unik slump och för att få en bredare infallsvinkel. Dock anser jag att kvalitativ metod ger större möjlighet att fånga upp respondenternas egna beskrivningar än vad kvantitativ metod hade gjort, då denna metod fokuserar mer på att mäta olika företeelser. Kvalitativ metod används även oftare när man vill undersöka ett fåtal individer, men på ett mer detaljrikt plan (Hammersley & Atkinson, 2000:3). För att få en närmare beskrivning av vad som ägt rum i den miljö som studerats, anser jag därför att det är rimligt att använda färre antal deltagare i undersökningen.

4.3 Urval

För att få tillgång till det fält och de undersökningspersoner som är relevanta för mitt syfte och mina frågeställningar har jag först och främst använt mig av forskningsbaserad rekrytering av ett urval. Detta innebär att jag har identifierat ett fält som tidigare utforskats (Hennik m.fl. 2011:100-103). En mängd studier har genomförts där före detta kriminella individer ingår. Anledningen till att jag har valt informanter med en före detta kriminell bakgrund är för att jag anser att just dessa personer är experter inom just detta område och kan ge studien ett inifrånperspektiv. Jag valde därför att kontakta ett flertal ideella organisationer i olika städer runt om i Sverige, som jag sedan tidigare visste har före detta kriminella medlemmar och där jag sannolikt skulle kunna få tillgång till informanter som kan besvara min forskningsfråga. Jag har på grund av etiska skäl valt att inte nämna i vilka

organisationer samt i vilka städer som jag har fått tillgång till undersökningspersonerna. Efter att ha presenterat studiens syfte fick jag tillgång till fyra manliga informanter som har erfarenhet av kriminella gäng. Jag har således använt mig av ett bekvämlighetsurval, vilket innebär att respondenterna består av de personer som finns tillgängliga för forskaren (Ibid). Detta urval anser jag är rimligt att använda på grund av att de undersökningspersoner som denna studie kräver är svåra att få tag på. Att antalet intervjudeltagare är relativt få, kan anses vara problematiskt. Jag anser dock att jag har samlat in tillräckligt med material för att kunna uppnå mitt syfte och besvara mina frågeställningar. Jag är även medveten om att intervjupersonerna som ingår i denna studie inte är representativa för en population på grund av att de inte valts ut på slumpmässiga grunder.

4.4 Tillvägagångssätt

Anledningen till att jag har valt att genomföra kvalitativa intervjuer är för att jag vill få fram intervjupersonernas egna upplevelser och perspektiv på fenomenet kriminella gäng (Hennik m.fl. 2011:109). Hade jag använt mig av deltagande observation, så hade jag endast fått tillgång till information som rör deltagarnas liv idag. Genom kvalitativa samtalsintervjuer kan man istället få tillgång till återberättade erfarenheter och be intervjupersonen att fundera över hur ett skeende utvecklas fram till en aktuell situation, vilket jag är intresserad av att göra i denna studie (Bryman, 2002:319). Den kvalitativa intervjun kännetecknas av att intervjupersonerna får möjlighet att framföra det som de själva anser är viktigt och relevant (Ibid.300). Jag anser också att denna metod är lämplig i denna studie, då jag kommer att undersöka frågor som kan upplevas som känsliga och därmed kräver ett mer intimare samspel mellan forskare och undersökningsperson (Hennik m.fl. 2011:110).

Studiens empiriska material baseras på fyra intervjuer med en semi- strukturerad intervjuguide, se appendix. Detta innebär att jag i förhand har ställt upp ett antal teman och huvudfrågor som jag har för avsikt att beröra, utan att avgöra frågornas formulering och ordningsföljd (Ryen, 2004:46). Intervjuguiden innehåller först och främst ett antal övergripande bakgrundsfrågor. Utifrån studiens frågeställningar har jag sedan formulerat tre teman: att tillhöra ett kriminellt gäng, avhopp från ett kriminellt gäng samt livet efter avhoppet. Frågorna ska täcka de områden och teman som jag är intresserad av, men ska dock ske utifrån intervjupersonernas perspektiv. Jag har dock i den mån det går, undviktt att använda begreppet gäng i mina intervjufrågor, då jag valt att inte definiera begreppet i förhand, utan låta intervjupersonernas själva definiera fenomenet. Om poängen är att fånga

upp intervjupersonens perspektiv, menar Ryen att en alltför strukturerad intervjuguide begränsar detta. Hon poängterar dock att om man i förhand vet vad man är ute efter finns det inget som hindrar att man planerar hur man ska samla in just den informationen (Ryen, 2004:44). Man måste därmed som forskare vara lyhörd för intervjupersonens svar och utefter detta kunna omformulera sina frågor efter behov för att bena ut oklarheter eller motsägelser. Semi- strukturerad intervju är även ett lämpligt tillvägagångssätt att använda sig av när man har för avsikt att undersöka flera fall, då det krävs en viss struktur för att kunna jämföra de olika fallen med varandra. Jag kommer därför använda mig av samma intervjuguide vid varje intervjutillfälle för att i viss mån kunna jämföra svaren (Bryman, 2002:301-304). Samtliga intervjuer har efter godkännande från intervjupersonerna spelats in med hjälp av en diktafon. Inspelningarna har sedan transkiberats för att jag ska kunna analysera intervjun mer i detalj och fånga upp intervjupersonens egna uttryck och formuleringar (Ibid.306).

4.5 Analysmetod

För att analysera mitt material kommer jag att använda mig av grounded theory, vilket innebär att man skapar en teori utifrån empirisk data genom att insamling och analys av data sker parallellt (Bryman, 2002:207). Processen är således induktiv på grund av att jag formulerar hypoteser utifrån mitt datamaterial (Ibid.209). Jag kommer att analysera intervjuerna med hjälp av de tre teman som jag strukturerat upp i min intervjuguide för att på så vis kunna urskilja mönster, likheter och skillnader i intervjupersonernas beskrivningar. Det första steget i bearbetningen av min empiri kommer att innefatta kodning av datamaterialet, vilket innebär att jag plockar ut nyckelord ur intervjuerna som jag anser verkar vara av teoretisk betydelse (Ibid.377). Utifrån de koder som är återkommande, förenliga med varandra och som fångar upp den underliggande meningen har jag sedan skapat ett antal kategorier som presenteras under varje specifikt tema (Ibid.378). Citat som tydliggör dessa kategorier kommer att plockas ut och presenteras. Mitt resultat kommer sedan att tolkas och kopplas till tidigare forskning och mina teoretiska utgångspunkter. Jag kommer därför att presentera resultat och analys under samma rubrik.

4.6 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Reliabilitet handlar om studiens tillförlitlighet. I detta skede handlar det om möjligheten att kunna reproducera resultatet vid nya tillfällen. För att uppnå reliabilitet ska därför resultatet bli detsamma vid upprepade studier. Det är dock svårt att uppfylla detta kriterium i kvalitativ forskning (Byman, 2002:257). Jag är väl medveten om att det inte går att generalisera mitt

resultat på en större population eller till andra miljöer på grund av att de personer som deltagit i studien varit få till antalet (Hennik m.fl. 2011:131). Resultatet kan dock generaliseras till teoretiska ansatser (Bryman, 2002:271). Vid kvalitativ forskning riktas det även kritik mot att forskaren är subjektiv, då man omedvetet kan påverka undersökningsspersonen i en viss riktning. Då det finns en sannolikhet att jag som forskare omedvetet applicerar mina egna tolkningar under studiens gång, är det möjligt att resultatet skulle kunna bli annorlunda om andra forskare genomförde samma studie. I studien har jag därför försökt att undvika att min förförståelse ska påverka resultatet genom att till exempel ställa ledande frågor eller att redan i förhand definiera begrepp. Fortsättningsvis kan validitet generellt sett förklaras med att man mäter det som man avser att mäta (Bryman, 2002:88). Man måste därför kontrollera om datainsamlingen, resultat och analys är adekvat i relation till syfte och frågeställningar. För att uppnå validitet har jag under studiens gång utgått ifrån mitt syfte och mina frågeställningar vid planering, insamling av data samt presentation av resultat och analys. Jag har också genomfört respondentvalidering, vilket innebär att jag har låtit de personer som deltagit i studien ta del av resultatet för att få en bekräftelse på att den beskrivning som jag har förmedlat är korrekt (Ibid.259). På så vis har tillförlitlighet eftersträvat under studiens gång.

4.7 Etisk reflektion

Det finns vissa etiska aspekter i min studie som bör uppmärksammas. Denna undersökning berör information som för intervjupersonerna kan upplevas som mycket känslig. För att undvika missförstånd och skydda deltagarnas integritet kommer jag att eftersträva en öppen kommunikation med informanterna både innan, under och efter studiens gång. För att skydda de personer som deltar i undersökningen kommer jag att aktualisera de fyra forskningsprinciperna: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet (Bryman, 2002:440). Informationskravet innebär att jag har informerat deltagarna om studiens syfte, vilka delar intervjun kommer att beröra samt att det finns möjlighet för dem att läsa det färdiga resultatet innan det publiceras. Detta leder förhoppningsvis till att deltagarna känner att de har kontroll över det empiriska materialet. I detta skede kan det även vara lämpligt att förklara för deltagaren att studiens syfte inte handlar om att exploatera och blotta intervjupersonen, utan att belysa ett specifikt samhällsfenomen. Genom att jag har gjort deltagarna uppmärksamma på att deras deltagande är frivilligt och att de när som helst under studiens gång kan välja att avbryta sin medverkan har jag även aktualiserat samtyckeskravet. Vidare innebär konfidentialitetskravet att alla deltagarna kommer att vara anonyma och att ingen förutom jag kommer att förstå vem som har deltagit i

undersökningen (Ibid). Deltagarnas riktiga namn kommer därför inte att presenteras i studien. Slutligen innebär nyttjandekravet att den information som jag har samlat in från deltagarna endast kommer att användas för studiens ändamål (Ibid.441).

5. Resultat & Analys

5.1 Att tillhöra ett kriminellt gäng

5.1.1 De intervjuades beskrivning av begreppet kriminellt gäng

Samtliga informanter anser att det finns kriminella gäng och anser även att de själva har tillhört ett kriminellt gäng. Informanterna har dock erfarenhet av olika typer av gäng. Det som skiljer gängen åt är dess form av organisering. Två av fyra informanter har tillhört gäng där både medlemsavgift, symboler, ritualer och gängnamn har symboliserat deras medlemskap. De resterande två informanterna har tillhört grupperingar med gemensam språklig och kulturell bakgrund. Deras medlemskap bygger också på släktband mellan medlemmarna. Likt den forskning som finns kring fenomenet, råder det därmed ingen enhetlig definition hos informanterna vad som är ett kriminellt gäng.

”Alltså min definition av det hela det är att det finns en som styr alltihop och under den så ja där är vi åh gör det som ska göras och den ene snackar aldrig med den andra och såna saker det är tabu” / Intervjuperson 1

Intervjuperson 1 menar att det i ett kriminellt gäng alltid finns en strikt hierarki, där den person som befinner sig högst upp i hierarkin har mer makt än andra. Jag tolkar det även som att det finns en vi och dom- känsla gentemot andra gäng. Det finns en rivalitet mot människor som inte tillhör den egna gruppen.

”Min definiering på gäng det är att det finns liksom en pyramidstruktur åh order och gör du inte som du blir tillsagd så blir du avrättad men jag har aldrig varit med i något gäng som är känt som gäng men... jag har suttit i fängelse så jag har ju fått lära mig hur (namn på mc-gäng) fungerar åh så var det exakt likadant hos oss det är som om dom har tagit mallen från dom och gjort om den till vår” / Intervjuperson 2

Intervjuperson 2 anser att ett gäng inte behöver ha symboler och namn för att kalla sig för gäng. Gänget kan vara minst lika organiserat och strukturerat som ett mer välkänt gäng oavsett om dessa element är aktuella.

”Alltså vissa kallar det gäng vissa falanger brödraskap men jag tycker att för det gänget jag var i vi tjänade ju våra pengar från kriminalitet... innan jag var med där så fattade inte jag

att det var så välorganiserat som det ändå är för det är det verkligen för det finns ju en viss hierarki alltså du har du ju olika uppgifter så det är ju oftast springpojarna som får göra skitgöret och sen ju längre upp du kommer ju mindre skitgöra behöver du göra va" /

Intervjuperson 3

Intervjuperson 3 anser att det finns en rad olika begrepp som kan aktualiseras när man talar om kriminella gäng. Oavsett hur man väljer att definiera fenomenet menar informanten att det primära syftet hos kriminella gäng är att tjäna pengar genom kriminella aktiviteter.

"Som jag ser det idag är ju gäng att göra så mycket skit för någon annans skull... sen alltså det finns ju kriminella gäng som inte är synliga också... alltså gäng är ju en grupp människor som samlas och har samma intresse, så kriminella gäng har ju kriminalitet som sitt intresse så det finns ju gäng alltså man kallar ju inte en fotbollsklubb för gäng fast det är ju också gäng egentligen det är bara att det här alltså inriktar sig på kriminalitet" / **Intervjuperson 4**

Intervjuperson 4 menar att gäng inte är något som enbart existerar inom den kriminella världen, då ett gäng även är analogt med en fotbollsklubb. Det enda som krävs för att en grupp människor ska kunna bilda ett gäng är att de delar samma intresse. Det som skiljer ett kriminellt gäng från en fotbollsklubb är medlemmarnas avvikande beteende. Denna beskrivning är talande för en avdramatisering av forskarnas bild av amerikanska "gangs", då det enda som tycks spela en central roll i informantens definition är att personerna delar en gemensam identitet. Resonemanget liknar istället mer definitionen av "Eurogang", då gäng är en varaktig sammanslutning där involvering i illegala handlingar är en del av gruppidentiteten. Som jag nämnt tidigare så finns det vissa skillnader i hur man definierar ett kriminellt gäng. Mina intervjupersoner har dock emellertid gemensamma föreställningar om vad som är ett kriminellt gäng. Utifrån deltagarnas beskrivningar, är min uppfattning att det inte finns några strikta villkor över vilka egenskaper ett gäng måste ha för att kunna kalla sig för gäng. Symboler, gängnamn och territorium verkar inte ha någon större betydelse i informanternas definitioner av kriminella gäng. Jag anser därför att det är lämpligt att diskutera hållningen hos mina intervjupersoner utifrån Forkbys teori om kriminella gäng som social grupp. Ett genomgående tema i deltagarnas beskrivningar är att makt och underkastelse är komponenter som symboliserar ett kriminellt gäng. Det finns en strikt arbetsfördelning, då gruppens medlemmar tilldelas olika funktioner och uppgifter. Min tolkning är därför att det tycks krävas någon form av organisering enligt deltagarna, vilket Forkby (2008:35) menar kännetecknar en social grupp. Deltagarna beskriver också att ett kriminellt gäng är en grupp individer som ägnar sig åt brottslig verksamhet. Det primära syftet med engagemanget i brottslighet är att tjäna pengar. Enligt Forkby utgör kriminella aktiviteter en viktig funktion

för gängets identitet (Ibid. 39). Samtidigt kan dessa sätt att argumentera illustrera en tendens hos människor att förklara och redovisa sina aktiviteter utifrån en ekonomisk rationalitet. Detta perspektiv har diskuterats av de amerikanska sociologerna C. Wright Mills och Stuart Henry. De menar att personer som ägnar sig åt småbrottslighet ofta säger att de tjänar pengar på sin verksamhet, även om de i själva verket inte gör det. Istället tycks det vara sociala beståndsdelar som är betydelsefulla, till exempel att man kan bli erkänd som någon, att man är smart eller att man innehar ett kontaktnät (Mills 1940, Henry 1978). Den svenska sociologen Malin Åkerström beskriver i sin avhandling att pengar utgör en stark dragningskraft till den kriminella livsstilen, då man inte behöver begränsa sig på grund av bristande medel. Dock tycks det inte handla om pengarnas värde i sig, utan hur man hanterar och får tillgång till pengarna (Åkerström, 1993:141-153). Slutligen anser Forkby att det finns en kollektiv identitet inom en social grupp (Forkby, 2008:35). Då deltagarna talar om ett ”vi” i intervjuerna är min uppfattning att det är tydligt vilka som tillhör gänget och vilka som befinner sig utanför.

5.1.2 Lojalitet och sammanhållning

Ett utmärkande drag i deltagarnas beskrivningar av vad som kännetecknade deras tidigare liv som gängmedlemmar är att det fanns en stark lojalitet i gruppen.

”Alltså man hade ju alltid backning om det skulle vara nåt åh familjen fick en viss trygghet för om det var nånting som hände familjen så hade man ju backning från bröderna”/

Intervjuperson 3

”En otroligt stark sammanhållning... så den här risken att göra varandra illa eller blåsa eller tjalla den har ju varit lika med noll va” / Intervjuperson 2

Ovanstående intervjupersoner beskriver att deras gäntillhörighet bidrog till en slags trygghet. Genom att ställa upp för varandra så visar man sin lojalitet. Intervjuperson 3 använder även begreppet bröder (trots att de inte var syskon), vilket gör att jag tolkar det som att det fanns en stark enighet i gruppen. Även intervjuperson 4 beskriver att det fanns en stark sammanhållning och en djup lojalitet i hans gäng. Denna lojalitet var dock villkorad.

”En sammanhållning men en jävligt falsk... så fruktansvärt falsk du är en broder så länge du tillför nånting... den dagen du tabbar dig så är du inte värd kungens skit liksom” /

Intervjuperson 4

”Man hade ju alltid någon som skyddade en... men jag hade inga kompisar nej det ska man inte ha för det kan hända att man måste göra någon illa och har man inte kompisar så kan

man aldrig bli anklagad av att sätta dit någon förstår du utan åker man fast så är det bara jag som åker fast så är det bra med det” / Intervjuperson 1

Intervjuperson 1 beskriver också att det fanns någon form av lojalitet i gruppen, då man i kritiska situationer backar upp varandra. Likt intervjuperson 4, upplever han dock att sammanhållningen i gruppen är starkt villkorad. Informantens erfarenhet av att tillhöra ett kriminellt gäng skiljer sig i viss omfattning från resterande deltagare, då hans relation till personer i den egna gruppen var relativt marginell. Han utförde sina uppgifter utan att ha samröre med andra personer i gruppen, vilket han menar är en förutsättning för att undvika att vänskapsrelationer raderas. Intervjuperson 1:s erfarenhet av svaga band till de andra medlemmarna i gänget bestrider den amerikanska uppfattningen om väl sammanslutna grupperingar.

5.1.3 Pengar, makt och respekt

Samtliga informanter nämnde pengar som den mest framträdande komponenten i deras upplevelser av att tillhöra ett kriminellt gäng.

”Man var ju aldrig utan pengar man hade alltid tillgång till bil åh hade man inget körkort hade man tillgång till bild och chaufför vilken tid på dygnet som helst” / Intervjuperson 1

Att alltid ha en stadig inkomst tycks ha varit en stor drivkraft hos studiens deltagare. De uppger att de under sin tid som kriminella rörde sig med stora pengar, dels på grund av att samtliga hade ett drogmissbruk som de var tvungna att försörja, men även på grund av att mycket kretsade kring exklusiva materiella ting.

”Då ser man bara det där pengar makt åh det är lite coolt åh allt det där åh när man sålde droger så visste folk att det var bra droger för dom visste vart det kom ifrån”

/ Intervjuperson 3

”Framförallt att man vill va nån man vill va den där snubben som har allt alltså man få va med dom häftiga man får dom snygga tjejerna du har mycket pengar alltså bara så som en skitsak som att du kommer till utställena och du får gå före i kön alltså det låter löjligt men det är en jävla egotripp när man får gå före... det är en falsk identitet” / Intervjuperson 4

Ovanstående intervjusekvenser tyder på att det även finns en maktaspekt kring att tillhöra ett gäng. Att omgivningen känner till individens identitet och tillhörighet resulterar i att man kan uppnå en viss status och respekt. Detta leder i sin tur till att man kan erbjudas vissa fördelar. Resultatet som presenterats kring deltagarnas upplevelser av att tillhöra ett kriminellt gäng kan diskuteras med hjälp av Decker och Van Winkles (1996) forskning om livet som

gångmedlem. De menar att gängtillhörigheten förser individen med olika privilegier (Ibid.25). Detta kan först och främst innebära ekonomisk och materiell vinning. Hos individer som tillhör kriminella gäng finns ofta ett gemensamt ideal av att uppnå ”The American dream”. Genom den inkomst som tillhandahålls genom den kriminella verksamheten kan begäret efter exklusiva materiella ting mättas. Gängtillhörigheten kan också förse individen med sociala förmåner såsom skydd, makt, prestige och spänning (Ibid.272-275). Utifrån resultatet kan även Deckers och Van Winkles liknelse av kriminella gäng som en familj appliceras (Ibid.255). Oavsett hur pass starka de sociala banden är gängmedlemmarna sinsemellan, tycks det finnas en överenskommelse att man förväntas skydda varandra.

5.2 Avhopp från ett kriminellt gäng

5.2.1 Fängelsestraffets betydelse

Samtliga deltagare ansåg att deras beslut att lämna sitt gäng togs när de satt frihetsberövade på anstalt.

”Jag har haft det jobbigt i fängelset mycket sorg förlust och ensamhet... jag satt isolerad från omvärlden väldigt länge så banden med den yttre världen klipps av helt och hållet och man börjar reflektera över vad som har hänt och vad man kunde gjort istället” / Intervjuperson 2

”När jag muckade till mitt sista fängelsestraff så kom jag till ett vägval liksom att om jag ska tillbaka till den kriminella världen med droger gäng åh hela den biten eller om jag ska till andra sidan och få ett okej liv och träffa min son få tillbaka familjen jobb körkort och allt det där... åh då valde jag den här vägen” / Intervjuperson 3

Deltagarna menar att de under sin vistelse i fängelset började reflektera över sin livssituation och de konsekvenser som deras kriminella livsstil förde med sig. För de flesta innebar det att de fick tid för sig själva att tänka och att de övervägde olika komponenter i det liv de levde och det som skulle möjliggöras om de bröt upp. För någon tycktes även det alternativ att ha haft tillgång till narkotika vara stängt efter det att han åkt fast. Samtidigt fick han ett behandlingserbjudande: metadon som kunde ersätta det heroin han tidigare använt.

”Jag fick ett långt fängelsestraff och när dom tog mig så bestämde jag att jag skulle sluta för där jag fick mitt heroin ifrån hade dom redan sagt att när jag åker fast så får jag inte komma tillbaks till dom... så kriminalvården hjälpte mig med en behandling med metadon och det räddade mitt liv så att jag åkte fast det var det bästa som kunde hända” / Intervjuperson 1

Intervjuperson 1 menar att han redan innan han åkte fast visste att fängelsestraffet skulle bli hans vändpunkt. När han väl åkte fast skulle han inte få tillhöra gänget mer. Utifrån

deltagarnas beskrivningar kan man dra slutsatsen att fängelsestraffet kan få betydelse för beslutet att upphöra med kriminalitet. I detta skede ställs individen inför val, där det tidigare livet och det möjliga framtida livet ställs mot varandra. Man reflekterar över sina valmöjligheter och väger för- och nackdelar mot varandra. Utifrån deltagarnas beskrivningar kan begreppet ”Knifing-off” appliceras (Maruna & Roy 2007). För intervjupersonerna har fängelset fungerat som en slags fristad, där de under en tidsperiod undankom skadliga miljöer och individer. Fängelsestraffet tycks därför vara en betydelsefull faktor, då detta utgör en brytpunkt i informanternas liv där nya mål i livet börjar gro. Värt att poängtera är att ingen av deltagarna erbjöds någon form av avhopparstöd av inblandade myndigheter under deras tid i fängelset.

5.2.2 Familjens betydelse

En annan faktor som har haft betydelse i deltagarnas upphörandeprocess är familjen.

”Nu är jag gift med en tjej jag träffade på permis för några år sedan och det funkar kanon alltså hon är min bästa kärlek i hela mitt liv så det är för henne också som jag inte ens har övervägt att gå tillbaka” / Intervjuperson 2

”Liksom jag såg min dotter åh hela den biten allt jag byggt upp med henne jag skulle inte klara av det känslomässigt att sabba det en gång till liksom den skammen jag hade inte fixat det hon är ju den som gör att jag sitter här idag” / Intervjuperson 4

Intervjuperson 2 och 4 menar att sociala relationer till andra människor har motiverat dem att lämna den kriminella livsstilen. Min uppfattning är därför att familjens betydelse tenderar att förändra deltagarnas tankar och attityder gentemot sitt beteende.

”När jag hade betalat kunde jag ägna mig mer åt familjen det är ju så alla vill leva ju... familjen är allt alltså familjen har alltid varit allt för mig liksom” / Intervjuperson 1

”Familjen blev ju undanskuffad liksom jag hade inte träffat min son på flera år så jag började se konsekvenserna så det var väl lite så att verkligheten sprang ifatt en” / Intervjuperson 3

Intervjuperson 1 och 3 anser att livet som gängkriminell har bidragit till att familjen kommit i skymundan. Att gänget var av högsta prioritet tidigare bidrog till att familjen blev åsidosatt. Familjens betydelse kan diskuteras utifrån Sampson och Laubs (2003) teori om vändpunkter. De menar att det krävs något i den kriminella individens liv som driver denne bort från dess omedelbara miljö. Äktenskap är en faktor som kan utgöra en vändpunkt i ett sådant skede, då det leder till förändrade rutinaktiviteter samt social kontroll. En utav deltagarna beskriver just äktenskap som en betydande faktor i upphörandeprocessen, medan de andra deltagarna

beskriver relationen till andra nära anhöriga som betydelsefulla. Man kan tänka sig att deltagarnas förhoppning om att ägna mer tid åt familjen resulterar i förändrade rutiner och omprioriteringar i livet. Familjen kan också verka motiverande i det avseendet att man inte vill göra dem besvikna. Att ägna sig åt brott och att utsätta sig för risken att åka fast innebär i viss mening att förlora familjen. Likt Sampson och Laubs forskning, kan man därför dra slutsatsen att familjen genererar stabilitet och stark social kontroll, vilket tycks utgöra en grund för en personlig förändring hos deltagarna.

5.2.3 Oro, stress och konflikter

En annan gemensam nämnare i deltagarnas beskrivningar över vilka faktorer som varit betydelsefulla i deras upphörandeprocess är att de under sin tid som gängmedlemmar ständigt kände oro över att de själva eller nära anhöriga skulle råka illa ut.

”Till slut så fick jag ju gå runt med skottsäker väst och fick sova med pistol bredvid mig och jag var orolig för familjen för då börjar man ju tänka att fan de kommer inte åt mig då kanske de klipper någon i familjen så då började jag tänka” / Intervjuperson 3

Ovanstående intervjusekvens visar att den ständiga rädslan grundade sig i konflikter med andra grupperingar. Att hela tiden vara på sin vakt inför potentiella hot bidrog till att intervjuperson 3 började överväga att lämna sitt gäng.

”Risken för att åka fast fanns liksom varenda dag så det var bara att man skulle ha turen att polisen kom i fel tidpunkt så den risken fanns ju alltid” / Intervjuperson 1

”Allt från morgon tills man lägger sig det handlar bara om brott hela jävla tiden det är inget lugnt liv för att det är stress och oro att torka oro för att nån ska skada mig och han har gjort så och dom tänker göra så hela tiden alltså” / Intervjuperson 2

Intervjuperson 1 och 2 beskriver en stress över att åka fast och misslyckas som mycket tärande. De menar att livet som gängkriminell är påfrestande i den bemärkelsen att det innebär mycket konflikter, både inom gruppen men även med andra grupper, vilket medför en risk att skadas både fysiskt och psykiskt.

”Alltså det är mycket småsaker som hände alltså man kom ju i bråk och att alltid finnas till hands det tar ju på en du kan ju aldrig göra nånting det kvittar om du sitter på middag med din familj ringer det så ringer det då är det ju bara att röra på sig man tröttnar till slut liksom” / Intervjuperson 4

Det faktum att gänget alltid kom i första hand, menar intervjuperson 4 bidrog till att han till slut tröttnade på livet som gängmedlem. Att ständigt vara tillgänglig för gruppen var något

som samtliga deltagare nämnde i intervjuerna och något de ansåg blev problematiskt i längden. Sådana erfarenheter kan knytas till Gluecks begrepp ”Maturing- out”. Gluecks (1937, 1940) menar att kriminella individer till slut inte orkar med den stress, oro och spänning som den kriminella livsstilen innebär. Informanterna beskrev mycket riktigt gänglivet som slitsamt och otryggt. Efter flertalet upplevelser av orosfyllda situationer var gänglivet något som tärde på dem. Oron för att åka fast eller bli skadad var påtaglig hos samtliga deltagare. Dessa känslor tycks ha spelat en central roll i deras beslut att lämna gängkriminaliteten. Jag förhåller mig dock aningen kritisk till Gluecks resonemang om att man i regel mognar ifrån det kriminella livet i 35-40 års ålder. Deltagarna i denna studie har lämnat kriminaliteten vid olika åldrar. Ålder och mognad kan otvivelaktigt ha betydelse vid individers upphörande med brott, men att urskilja en specifik ålder anser jag bör ifrågasättas.

5.2.4 Strategier för att lämna gänget

I det skedet då deltagarna hade tagit beslutet att lämna sina gäng, valde samtliga att berätta detta för de andra gängmedlemmarna. Detta besked mottogs i samtliga fall bra. En av deltagarna kunde lämna gänget utan att verkställa någon form av efterräkning, medan de andra tre deltagarna var tvungna att betala en avgift innan de kunde lämna gängen.

”I mitt fall var det mer att tacka för den tid som varit liksom dom accepterar mitt val det är ingen som har satt sig emot tvärtom liksom dunk i ryggen det är väl det här med heder liksom det går inte att springa åh slå på folk och hederligheten gäller ju liksom jag ska ju kunna våga gå på stan med huvudet högt liksom” / Intervjuperson 2

Intervjuperson 2 beskriver sin utgångsprocess som enkel. Han menar att han möttes av ett positivt gensvar, då gruppen reagerade uppmuntrande, istället för att sätta sig emot beslutet. Att beslutet mottogs väl i gruppen, menar intervjuperson 2 handlar om hederlighet inom gruppen. Denna hederlighet råder och efterföljs fortfarande.

”Jag fick betala pengar för att de skulle lämna mig ifred... så att jag åkte fast det var bara skönt för att ja dels så underlättade det för mig att stiga ur eftersom att jag visade att jag kunde hålla käften i vilket läge som helst åh det underlättade också siffran blev också lite mindre än vad den egentligen skulle ha blivit” / Intervjuperson 1

Intervjuperson 1 menar att han hade bevisat att han var pålitlig genom att inte informera om de andra i polisutredningen. Detta underlättade även hans utgångsprocess.

”Jag ansökte om att få lämna liksom och förklara varför liksom så ja så skrev jag att jag ville börja om livet med familjen åh allt det där” / Intervjuperson 3

Intervjuperson 3 berättade att han fick lämna in en skriftlig ansökan där han beskrev att han ville lämna gänget och orsaken till detta. Efter ett godkännande från gruppen fick även denna informant betala en avgift innan han kunde lämna gänget.

”Vi hade ett möte och så sa jag som det var liksom min dotter och så var det liksom okej alltså jag tror att det handlade om att jag hade aldrig gjort bort mig direkt så dom kunde inte säga att ah men den här grejen den sabbade du så den får du stå för... så jag har ändå varit en bra medlem hela vägen så det fanns liksom ingenting att ta mig på så” / **Intervjuperson 4**

Likt intervjuperson 3, fick intervjuperson 4 ansöka om att få lämna gänget genom att ett möte tillordnades där han fick motivera varför han ville hoppa av. Intervjuperson 4 menar att hans beslut mottogs positivt på grund av att han under sin tid i gänget upprättade ett förtroende till gruppen. Undersökningspersonerna uppger överlag att det inte var speciellt svårt för dem att lämna gängen, men att de av erfarenhet vet att många andra inte möts av samma godtagande.

”Då blir du jagad i vissa fall mördad dom åker hem tar allting du har ja du blir jagad resten av livet åh det gäller till exempel om du har svikit klubben så grovt att du har golat på klubben du har ja då ska du ha gjort nåt kraftigt” / **Intervjuperson 3**

Resultatet visar att utträdesprocessen har sett olika ut för studiens deltagare, men det finns dock vissa likheter i deltagarnas beskrivningar. Samtliga informanter möttes av ett godkännande från gruppen. Att utfallet blev på detta vis tycks handla om att informanterna bevisat pålitlighet och hederlighet gentemot gruppen. Detta resulterade i att de undkom negativa konsekvenser både i upphörandeskedet, men också under den tid som förflutit sedan deras avhopp. Pyrooz och Deckers (2011) begrepp ”non- hostile departures” kan därmed appliceras utifrån mitt resultat, då utträdesprocessen för deltagarna i denna studie har ägt rum utan någon form av våldsam ritual eller ceremoni. Resultatet visar även att vissa informanter har uttryckt familjens betydelse som motiv för att lämna gänget, vilket kan liknas med vad Pyrooz och Decker menar med ”Pull-motives” eller externa motiv. Enligt Pyrooz och Deckers forskning om motiv och metoder för att lämna kriminella gäng, lämnar en individ oftast gänget utan att behöva genomgå någon form av våldsritual om motivet för att lämna handlar om externa faktorer. Kanske är familjen ett särskilt respekterat motiv? Det skulle kunna förhålla sig som så att intervjupersonerna undkom negativa konsekvenser i utgångsskedet, på grund av att de till gänget framförde att deras motiv handlade om att de ville lägga kriminaliteten bakom sig och starta om på nytt, istället för att motivet handlade om interna faktorer som hade med gänget och dess medlemmar att göra. Resultatet visar dock att även ”push-motives”, alltså interna skäl, har påverkat deltagarnas beslut att lämna gänget. Sådana

motiv har synliggjorts då intervjupersonerna har framfört att de lämnade gänget på grund av att de ville undvika den vålds- och orosspiral som gänglivet resulterade i. En informant beskrev även att hans gäng hade beslutat att hans tillgång till narkotika skulle tillslutas då han blev ertappad av polisen, vilket också utgör ett exempel på interna motiv. Sammanfattningsvis visar resultatet att det är svårt att finna en specifik vändpunkt, då flera olika faktorer tycks ha haft betydelse för deltagarnas beslut att lämna sina gäng. Därmed är Carlssons (2014) ståndpunkt om att upphörandet bör ses som ett resultat av flera händelser och processer applicerbar utifrån mitt resultat. De faktorer som deltagarna menar har haft betydelse för deras upphörande är även beroende av den sociala kontexten som de befann sig i.

5.3 Livet efter avhoppet

5.3.1 Gängtillhörigheten

Innan denna studie påbörjades funderade jag kring om avhopp från ett kriminellt gäng innebär att man enbart lämnar den kriminella verksamheten, eller om det även innebär att man bryter relationen med sina tidigare gängmedlemmar. Följande intervjusekvenser beskriver deltagarnas nuvarande relation till deras tidigare gäng.

”Jag har ingen kontakt alls, det går inte att hålla på åh hatta liksom” / **Intervjuperson 1**

”Vi har ingen kontakt alls vi har inget gemensamt längre vi har inget som förbinder oss vi har inte samma intressen längre” / **Intervjuperson 3**

”Jag har ett nytt mål och dom har ett annat mål men det är klart att om jag springer på dom så det är klart jag hälsar men mer är det inte” / **Intervjuperson 4**

Ovanstående intervjusekvenser visar att dessa tre informanter inte har någon kontakt alls med sina tidigare gäng och dess medlemmar. De har som någon nämner, inte längre samma mål, och en annan anger att de inte längre har samma intressen. För dessa deltagare tycks avhoppet ha lett till att man abrupt bryter med allt vad gängtillhörigheten innebär, antingen är man med eller så är man det inte. Följande intervjusekvens visar dock motsatsen:

”Det är min släkt till stor del så jag har ju inte lämnat dom... jag har lämnat verksamheten”
/ **Intervjuperson 2**

Intervjuperson 2 anser att han endast lämnat den brottsliga verksamhet som hans tidigare gäng bedriver. Han har fortfarande en stark relation med de tidigare gängmedlemmarna, även om den är mer sporadisk idag än tidigare. Detta innebär att hans upphörande inte kan ses lika

svart eller vitt-byte av livssituation- som hos de andra informanterna. Att de flesta av deltagarna valt att bryta relationen med sina tidigare gängmedlemmar kan också diskuteras utifrån Marunas och Roys (2007) begrepp ”knifing- off”. Att bryta relationen med människor som är förknippade med ett tidigare beteende och situationer, gör att individen inte längre behöver anpassa sig till den tidigare identiteten. En förutsättning för att kunna upphöra med kriminalitet och leva ett konformt liv, tycks därför vara att man bryter helt med tidigare kamrater och på så sätt eliminerar gamla alternativ som begränsar den enskildes möjligheter.

5.3.2 Stigmatisering

Ett genomgående tema i deltagarnas berättelser om hur deras liv ser ut idag är att de ofta stöter på ett förakt från omgivningen och samhället.

”Allting gammalt som dom tror att jag har gjort det börjar dom snacka om liksom som dom inte har en vetskap om vad som har hänt egentligen” / Intervjuperson 1

”När folk får veta min bakgrund så föreställer dom sig nåt psyko som käkar spädbarn till frukost liksom” / Intervjuperson 2

Intervjuperson 1 och 2 menar att deras bakgrund som kriminella försvårar interaktionen med andra människor. Deras erfarenheter framkallar en rädsla och en osäkerhet hos de människor som de träffar.

”Dels problemet med jobb med skulderna sen så kommer väl alltid ryktet sitta kvar alla visste att jag var med i gäng vem jag tillhörde och vilken backning jag hade och vissa trodde tror väl att han kommer aldrig sluta utan han kommer alltid vara densamma” / Intervjuperson 3

”Både samhälle föräldrar myndigheter alla dom bara han kommer inte förändras jag drar ju ögonen till mig alltså jag ser ju ut som jag gör så många dömer mig ju innan de vet min historia... det är ju inte så att jag får nåt bankjobb direkt” / Intervjuperson 4

Ovanstående intervjusekvenser visar att deltagarna har stött på ifrågasättande från samhället efter att de lämnat gängen. De menar att vetskapen om att de tidigare har tillhört kriminella gäng påverkar deras möjligheter att återanpassas i samhället. De beskrivningar som deltagarna har delgivit, kan diskuteras utifrån stigmatiseringsteorin, vilket innebär att omgivningen föraktar och nedvärderar dem som inte uppfyller förväntade normer och ideal (Goffman, 2011). Utifrån resultatet kan man dra slutsatsen att deltagarna upplever en känsla av orättvisa och en förbittring mot de personer som hyser förakt mot dem. Det finns alltså en konflikt mellan hur omgivningen uppfattar dem och hur respondenterna uppfattar sig själva. Därmed överrensstämmer inte deras virtuella sociala identitet med deras faktiska sociala identitet,

vilket leder till att de stigmatiseras. Även att de själva har motivation till att genomgå en förändring i sina liv, känner de sig ibland motarbetade av omgivningen i denna process.

5.3.3 Framtiden

Trots att deltagarnas bakgrund som gängmedlemmar har lett till att de fortfarande lever med en etikett som avvikare, har de flesta av deltagarna idag ett arbete. Intervjuperson 1, 2 och 4 arbetar aktivt inom olika organisationer och myndigheter som hjälper före detta kriminella eller missbrukare att återanpassas in i samhället. De är också delaktiga i olika typer av brottsförebyggande arbete för att försöka förhindra att unga människor hamnar i brottslighet. Intervjuperson 3 har i nuläget ingen arbetssysselsättning, utan försörjer sig med hjälp av socialbidrag. En gemensam ståndpunkt i deltagarnas beskrivningar av hur deras liv ser ut efter att de lämnat sina kriminella gäng är att samtliga strävar efter att få tillhöra majoritetssamhället.

”Man vill va en vanlig människa och va med vanliga människor” /Intervjuperson 2

”Jag har stora mål och sen har jag delmål mitt delmål nu det är att få jobb åh i framtiden vill jag ha betalat av mina skulder ha körkort bil och hus så det är väl så jag spelar hela filmen nu inte bara stannar där åh liksom party kokain och snygga brudar fina bilar utan spela hela den här filmen ut och se vart det leder” /Intervjuperson 3

”I hela mitt liv har jag hatat det här svenssonlivet idag är det det enda jag vill att ha hus bil du vet det här svenssonlivet det är det enda jag jagar nu alltså det är ju det som är normalt och det är därför det är så lockande” /Intervjuperson 4

Ovanstående intervjusekvenser visar tydligt att det ideal som deltagarna under sina liv i gäng tidigare föraktat, idag är det ideal som eftersträvas. Deltagarna uttrycker att de vill tillhöra det ”normala” i den bemärkelsen att de vill uppnå de delar som kännetecknar ett sådant liv. Man kan tänka sig att anledningen till detta är att fasta rutiner minskar utrymmet för att begå brott. Genom delaktighet i konventionella aktiviteter kan deras strävan efter att utvecklas till laglydiga samhällsmedborgare uppnås.

6. Slutdiskussion

Syftet med denna studie har varit att undersöka hur före detta gängmedlemmar förklarar sitt gängmedlemskap och hur de avslutar detta. Utifrån studiens syfte formulerades följande frågeställningar: vad innebar det för deltagarna att tillhöra ett kriminellt gäng? vilka faktorer bidrog till att deltagarna lämnade det kriminella gänget? påverkar den före detta

gängtillhörigheten deltagarnas liv idag? Genom kvalitativa intervjuer med fyra före detta gängmedlemmar har jag tagit del av deras egna upplevelser och erfarenheter. Det empiriska materialet har sedan analyserats utifrån tidigare forskning samt de teoretiska perspektiven och begreppen: social grupp, vändpunkter, mognadsteorin, knifing- off och stigmatisering.

Likt den kriminologiska forskningen, visar deltagarnas beskrivningar av kriminella gäng att det inte råder någon enhetlig definition av fenomenet. Enligt deltagarna finns det ingen strikt mall över egenskaper hos kriminella gäng, vilket motsäger den bild som forskare har av amerikanska ”gangs”. Forkby (2008) ger en mer nyanserad bild av det hela, då han framställer kriminella gäng som sociala grupper. Aktiviteter, organisering och identitet är tre komponenter som kännetecknar en social grupp. Dessa element gestaltas även i intervjupersonernas beskrivningar av kriminella gäng. Enligt informanterna är kriminella gäng en grupp individer som ägnar sig åt kriminella aktiviteter i syfte att tjäna pengar. Det finns även en tydlig hierarki och en strikt arbetsfördelning, vilket indikerar på en organisering. Slutligen råder det en kollektiv identitet inom gruppen, vilket tydliggör vilka som tillhör gänget och vilka som befinner sig utanför. Likt Decker och Van Wrinkles (1996) forskning om livet som gängmedlem, menar deltagarna att gängtillhörigheten förser dem med olika privilegium. Lojalitet och sammanhållning är två framträdande karaktärsdrag i deltagarnas beskrivningar. Dock menade två av fyra informanter att denna lojalitet och sammanhållning var starkt villkorad, då snedsteg inom gruppen drastiskt kunde resultera i att man inte förtjänade gängmedlemmarnas solidaritet och tillgivenhet. Pengar, status och respekt var också komponenter som symboliserade gänglivet. Att uppnå både materiell och ekonomisk vinning nämnde samtliga informanter var en drivkraft under deras tid som gängmedlemmar.

Deltagarnas upphörandeprocess har varit relativt komplex att tolka, då flera faktorer har haft betydelse för upphörandet. Carlssons (2014) diskussion kring problematiken att isolera en specifik händelse som avgörande i en individs beslut att upphöra med brott blir därmed applicerbar. Det blir därför viktigt att se till vändpunkternas sociala kontext för att förstå deltagarnas förändringar. Samtliga informanter anser att deras anstaltsvistelse har haft betydelse för upphörandet, på grund av att de då fick tid att reflektera över sin livssituation. Utifrån Maruna och Roys (2007) begrepp ”knifing-off” kan fängelsestraffet ses som en brytpunkt i deltagarnas liv, då de i detta skede distanserar sig från den kriminella miljön. Familjen har även haft mer eller mindre betydelse för deltagarna i deras upphörandeprocess. Viljan att reparera skadade familjeförhållanden efter många års frånvaro och försummelse

beskrevs bland deltagarna. Med hjälp av Sampson och Laubs (2003) teori om vändpunkter har detta perspektiv analyserats, då familj och äktenskap tycks leda till förändrade rutinaktiviteter, ansvar och social kontroll. Resultatet visar även att samtliga intervjupersoner under sin tid som gängmedlemmar upplevde oro över att de själva eller anhöriga skulle skadas samt stress över att ständigt vara tillgängliga och i konflikt med andra gäng. Detta beskrev deltagarna som väsentliga faktorer i sina beslut att lämna gängen. Utifrån denna aspekt har Gluecks (1937, 1940) begrepp ”Maturing- out” applicerats, då de menar att kriminella individer upphör med brott på grund av att de helt enkelt tröttnar på den ständiga oro och spänning som det kriminella livet för med sig. Studien visar således att de faktorer som bidrog till att respondenterna lämnade sina gäng, kan tolkas utifrån vad Pyrooz och Decker (2011) kallar för både interna skäl, såsom oro, stress och konflikter inom gänget samt externa skäl, såsom familjens samt fängelsestraffets betydelse.

Utträdesprocessen ur de kriminella gängen har sett olika ut för deltagarna. Tre av fyra informanter var tvungna att betala en avgift innan de kunde lämna gängen. Utöver detta ansåg deltagarna att det inte var speciellt problematiskt att lämna sina gäng. Anledningen till detta tror de handlar om att de under sin tid som gängmedlemmar hade bevisat pålitlighet och hederlighet gentemot den egna gruppen. Utifrån resultatet har jag, likt Pyrooz och Decker (2011), dragit slutsatsen att det skulle kunna vara så att deltagarna undankom negativa konsekvenser i utgångsskedet på grund av att de flesta uttalade inom gruppen att orsaken till att de ville lämna gänget rörde omständigheter som låg utanför gängets sfär. Resultatet som presenterats kring intervjupersonernas liv efter att de lämnat sina gäng, visar att tre av fyra informanter inte enbart har lämnat den brottsliga verksamheten som deras gäng bedriver, utan även brutit kontakten helt med före detta gängmedlemmar. Även denna aspekt har diskuterats utifrån begreppet ”knifing- off”. Intervjupersonerna har valt att skära av det förflutna från det nuvarande, genom att frigöra sig från individer som kan förknippas med ett tidigare destruktivt beteende. Studien visar vidare att samtliga intervjupersoner anser att samhället fortfarande missaktar dem på grund av att de har en bakgrund som gängmedlemmar. Denna upplevelse har diskuterats utifrån Goffmans (2011) stigmatiseringsteori. Stigmatiseringen ger negativa konsekvenser för möjligheter till exempelvis arbete och bostad samt har en påverkan på det sociala livet. Trots denna stigmatisering, har tre av fyra informanter ett arbete idag. Nya åtaganden har gjort att samtliga informanter idag strävar efter att få leva ett ”vanligt” liv och att kunna utvecklas till en konform samhällsmedborgare, ett ideal som de tidigare föraktat.

Om jag förhåller mig aningen kritisk till min studie, har jag som nämnts tidigare under studiens gång inte tagit hänsyn till kön, ålder, etnicitet eller klass. Det faktum att samtliga av studiens deltagare är män har sannolikt påverkat resultatet. Jag anser att uppsatsen hade förbättrats om ett genusperspektiv hade tagits i beaktande, där gängkulturen hade diskuterats utifrån normativa könsroller och ideal. Jag har heller inte diskuterat om skillnader eller likheter i socioekonomiska förhållanden samt etnicitet kan ha haft betydelse för deltagarnas svar. Det hade varit intressant att diskutera gängkriminaliteten ur ett mer strukturellt perspektiv. En metodologisk kritisk aspekt är även att jag i efterhand anser att det hade varit lämpligt att använda en fokusgruppsintervju med deltagarna innan genomförandet av de enskilda samtalsintervjuerna. Ett sådant tillfälle tror jag hade uppmuntrat deltagarna till diskussion, i synnerhet kring begreppet kriminella gäng. De aspekter som deltagarna lyft fram skulle sedan kunnat ha legat till grund för min intervjuguide, för att på så vis undvika att ställa frågor som bygger på min egen förförståelse.

En erfarenhet jag fått under studiens gång är att man bör tillämpa den kriminologiska forskningen om kriminella gäng med en viss försiktighet, då jag i min studie har hittat både bekräftelser och motsägelser av forskningen. Jag förhåller mig aningen kritisk till Sampson och Laubs teori om vändpunkter på grund av att jag anser att de till viss del förenklar bilden av upphörandet av kriminalitet, då de menar att enskilda händelser i livet ofta spelar en avgörande roll. Min studie ger en mer komplex bild av upphörandet, då enskilda vändpunkter utan samverkan med andra inte har kunnat urskiljas. Vändpunkter bör därför ses i ett större perspektiv, i ett sammanhang av flera olika komponenter. Denna studie innefattar vidare resonemang från studiens deltagare som i viss mån motsäger den amerikanska föreställningen om gäng. Likt många forskare inom området, anser jag därför att det blir problematiskt att jämföra svenska gäng med amerikanska ”gangs”, då många gäng faller utanför ramen för den amerikanska stereotypa föreställningen. Å andra sidan har deltagarna i denna studie beskrivit att de har erfarenhet av en existerande organisering och i vissa fall en stabil sammanslutning, vilket motsäger vissa forskares resonemang om att sådana grupperingar inte förekommer i Sverige. Det finns därför en risk för att man både överdramatiserar samt föringar fenomenet. Denna studie har visat att intervjupersonerna mer eller mindre har gemensamma föreställningar om hur det är att tillhöra och lämna ett kriminellt gäng, oavsett om de har tillhört gäng som utåt sett är kända som gäng eller inte. Jag ställer mig därför frågan, likt Sarnecki om det verkligen är nödvändigt att definiera begreppet kriminellt gäng? I synnerhet utifrån fysiska och symboliska attribut. Gäng som lever mer i skymundan, kan då riskera att

inte få det stöd och den hjälp som kanske krävs för att ett avhopp ska vara genomförbart. Avslutningsvis har denna studie gett mig en ökad förståelse för gängmedlemmars situation. Denna kunskap anser jag är viktig för det kriminologiska fältet, då den kan bidra till en positiv utveckling av brottspreventionen kring gängproblematiken.

7. Referensförteckning:

Litteratur:

Bryman, Alan (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber ekonomi.

Carlsson, Christoffer. (2014). *Continuities and Changes in Criminal Careers*. Stockholm: US-AB.

Decker, Scott H. Van Wrinkle, Barrik. (1996). *Life in the Gang. Family, Friends and Violence*. United States of America: Cambridge University Press.

Forkby, Torbjörn. (2008). *Gängrelaterat ungdomsarbete. En utvärdering av Ung och Trygg i Göteborg*. Göteborg: FoU i väst (FoU Rapport 2008:1).

Glueck, Sheldon. Glueck Eleanor. (1937). *Later Criminal Careers*. New York: The Commonwealth Fund.

Glueck, Sheldon. Glueck Eleanor. (1940). *Juvenile Delinquents grow up*. New York: The Commonwealth Fund.

Goffman, Erving. (2011). *Stigma. Den avvikandes roll och identitet*. Finland: Norstedts.

Hammersley, Martyn. Atkinson Paul. (2000). *Ethnography, Principles in Practice*. London: Routledge.

Hennik, Monique. Hutter Inge. Bailey, Ajay. (2011). *Qualitative Research Methods*. London: SAGE.

Henry, Stuart. (1978). *The hidden economy: the context and control of borderline crime*. London: Martin Robertson.

Klein, Malcolm W. (2001). "Resolving the Eurogang Paradox". I: Klein, Malcolm.W. Kerner, Hans- Jürgen. Maxson, Cheryl L. Weitekamp, Elmar G.M. *The Eurogang Paradox: Street Gangs and Youth Groups in the U.S and Europe*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Laub, John H. Sampson, Robert J. (2003). *Shared Beginnings, Divergent Lives: Delinquent boys to age 70*. Cambridge: Harvard University Press.

Lien, Inger- Liese. (2005). Criminal Gangs and their Connections: Metaphors, Definitions, and Structures. I: Decker, Scott H. Weerman, Frank M. *European Street Gangs and Troublesome Youth Groups*. Lanham: AltaMira Press.

Puhakka, Olli. (2005). *Kriminella ungdomsnätverk – Utanförskapets pris: en förstudie*. Stockholm: Mobilisering mot narkotika.

Ryen, Anne. (2004). *Kvalitativ intervju- från vetenskapsteori till fältstudier*. Malmö: Daleke Grafiska AB.

Sarnecki, Jerzy. (2001). *Delinquent Networks: Youth Co- offending in Stockholm*. Cambridge: Cambridge University Press.

Sarnecki, Jerzy. (2009). *Introduktion till kriminologi*. Lund: studentlitteratur AB.

Åkerström, Malin. (1993). The Philosophy of Money. I: Åkerström, Malin. *Crooks and squares: lifestyles of thieves and addicts in comparison to conventional people*. New Brunswick: Transaction Publishers.

Vetenskapliga artiklar:

Maruna, Shadd. Roy, Kevin. (2007). *Amputation or Reconstruction? Notes on the concept of "Knifing Off" and desistance from crime*. Journal of Contemporary Criminal Justice, Vol. 23:1, s. 1–22.

Mills, C. Wright. (1940). *Situated Actions and Vocabularies of Motive*. American Sociological Review, vol. 5:6, s.1-11.

Pyrooz, David C. Decker, Scott H. (2011). *Motives and methods for leaving the gang: Understanding the process of gang distance*. Journal of Criminal Justice, Vol. 39:5.

Elektroniska källor:

SOU (2010:15). *Kriminella grupperingar- motverka rekrytering och underlätta avhopp*. Hämtad 2014-04-01 från <http://www.regeringen.se/content/1/c6/14/12/36/4680a8a0.pdf>

Appendix

Intervjuguide

Bakgrund

Du är medlem i (organisation), kan du berätta lite kort om hur det kommer sig?

Vad har det betytt för dig?

Fungerar det bra?

Tema 1: Att tillhöra ett kriminellt gäng

Anser du att det finns kriminella gäng?

Hur skulle du definiera ett kriminellt gäng?

Hur ser din erfarenhet ut av detta?

Hur såg din relation till andra människor ut under din tid som kriminell?

Vad innebar det för dig att vara med i ett kriminellt gäng?

Tema 2: Avhopp från ett kriminellt gäng

Vad fick dig att lämna kriminaliteten?

Kom ditt beslut att lämna kriminaliteten plötsligt eller bara blev det så?

Berättade du detta för andra eller drog du dig bara undan?

Hur gick det till när du lämnade kriminaliteten?

Upplevde du att det fanns några problem/svårigheter med att lämna kriminaliteten?

Vad hindrade dig från att lämna kriminaliteten tidigare?

Fick du något stöd/hjälp när du skulle lämna kriminaliteten?

Tema 3: Livet efter avhoppet

Hur ser ditt liv ut idag?

Hur ser relationen till dina kriminella kamrater ut idag?

Hur tror du att din omgivning och samhället ser på dig idag?

Påverkar din bakgrund som kriminell ditt liv idag?

Finns det något som du saknar från din tid som kriminell?

Hur ser du på framtiden?

Slutligen, finns det något som du vill tillägga?

:

